

GUST PER LA LECTURA 2020-2021

MIL I UNA HISTÒRIES D'ARBRES
LITERATURA I ECOLOGIA
DOSSIER DIDÀCTIC

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

**L'IMPULS DE
LA LECTURA**
» Una estratègia
per a l'èxit escolar

EL GUST PER LA LECTURA 2020-2021

MIL I UNA HISTÒRIES D'ARBRES LITERATURA I ECOLOGIA

Dossier didàctic

Departament d'Educació
Subdirecció General de Plurilingüisme
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Meritxell Buil i Martínez
Marta Tort i Pallarès

Setembre de 2020

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; per tant, aquest treball està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement -No comercial- Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

ÍNDEX

1. Introducció	4
2. Ecologia: el paper de l'arbre	5
2.1. Què entenem per ecologia?	5
2.2. El paper fonamental dels arbres	6
3. Per què ara cal llegir històries d'arbres?	8
3.1. Des del punt de vista ecològic	8
3.2. Des del punt de vista pedagògic	11
4. Històries ecològiques	13
4.1. Definició i característiques	13
4.2. Classifiquem els llibres que parlen de la natura	14
4.2.1. Les històries ecològiques	14
4.2.2. Històries d'arbres	15
4.2.3. Llibres de coneixements	16
5. Competències Bàsiques	17
6. Biodiversitat i diversitat a l'aula	18
7. Quins llibres seleccionem?	21
7.1. Cicle inicial: <i>Cent llavors que van volar</i>	22
7.2. Cicle mitjà: <i>La cançó del bosc cremat</i>	22
7.3. Cicle superior: <i>L'arbre dels desigs</i>	23
8. Més contes d'arbres	24
8.1. Relació d'un arbre dins d'un ecosistema: ciutat, barri, bosc...	24
8.2. La destrucció del bosc: tales, incendis, contaminació...	27
8.3. Naixement i vida dels arbres	28
9. Bibliografia	30

1. Introducció

Llegir
ens fa viure,
ens fa imaginar històries,
ens fa viure altres vides,
ens fa posar-nos en la pell d'altres,
ens fa estimar la natura,
ens fa compartir amb altres,
ens fa...

Segur que podeu completar aquesta llista amb altres aspectes que us ha aportat la lectura al llarg de la vostra vida. Us animem a fer-ho abans de començar la lectura d'aquesta guia didàctica i de la lectura dels llibres proposats per treballar el tema escollit.

Amb aquest dossier ens agradaria fer arribar a l'alumnat i al professorat el goig de la lectura, el plaer de descobrir nous mons i de gaudir de noves històries que ajudin als infants a conèixer el món on viuen i a prendre consciència de l'ecologia, especialment, del paper essencial dels arbres en el nostre planeta.

Us volem animar que, de la mateixa manera que nosaltres durant el procés de selecció de llibres, lectura i construcció dels dossiers, us deixeu portar per cada història, us emocioneu i, sobretot, compartiu la lectura amb els altres.

Esperem que gaudiu de la lectures dels diferents contes d'arbres que us proposem. Estem segures que després de viure-les, d'una manera o altra, estimareu més els arbres que teniu al vostre entorn.

2. Ecologia: el paper de l'arbre

2.1. Què entenem per ecologia?

L'ecologia és la part de la biologia que estudia les interrelacions dels éssers vius entre ells i amb el seu medi. D'una banda, segons algunes definicions, l'ecologia pretén donar una descripció del conjunt d'organismes i de les característiques del medi on viuen i, d'altra banda, analitzar les relacions que s'estableixen entre aquestes característiques i els diferents organismes.

Volem destacar el paper dels **ecosistemes** dins de l'ecologia. Un ecosistema és un sistema natural, un espai on interactuen i conviuen diferents organismes que pertanyen a diferents nivells tròfics (plantes, animals, bacteris, les persones...) amb l'entorn físic on viuen. Mantenen un equilibri entre els diferents éssers que conviuen i en formen part. Algunes d'aquestes relacions formen part de la cadena tròfica o xarxa alimentària.

Els ecosistemes estan formats per diferents classes de components, no són homogènis i conformen diferents estructures tant en direcció vertical com horitzontal.

Per exemple:

D'ecosistemes n'hi ha a tot el món, formen part del nostre planeta. El canvi global (i el canvi climàtic com a part del canvi global), causat principalment per l'acció humana, ha provocat

un fort impacte en els ecosistemes. Aquest impacte normalment és negatiu i alguns exemples són la contaminació, la destrucció i fragmentació d'hàbitats o la sobreexplotació.

2.2. El paper fonamental dels arbres

Alguns ecosistemes tenen com a element principal els **arbres**, als quals fan referència les històries que proposem treballar. Un arbre és una planta llenyosa, a la qual es pot distingir un tronc principal que presenta branques a certa altura. Podem afegir que la seva estructura està formada per les arrels, un tronc, les branques i les fulles i que el seu ecosistema més conegut són els boscos.

Els arbres ens ajuden a respirar i a viure, permeten tenir un aire més net i ric en oxigen. També fixen el sòl i el protegeixen de l'erosió, i fan disminuir el risc d'inundacions. D'altra banda, els arbres són una important font renovable de matèries primeres. Per exemple, necessitem els seus fruits per alimentar-nos i la fusta del tronc per donar calor (biocombustible), per obtenir mobles o materials de construcció d'una manera sostenible.

Els éssers humans hem trobat múltiples utilitats i maneres d'extreure recursos dels arbres.

		
En collim els fruits.	Utilitzem la fusta.	Hi vivim.

Més enllà de tots aquests usos, cal citar els arbres monumentals. Podeu trobar informació dels arbres monumentals de Catalunya a:

<http://parcsnaturals.gencat.cat/ca/coneixeu-nos/arbres-monumentals/>¹

Com hem dit, els llibres que proposem treballar faran referència als arbres i al seu ecosistema més conegut, els **bosc**s. Els boscos són un ecosistema complex, que trobem en tot el planeta. Segons el [DIEC](#) un bosc és un *lloc poblat d'arbres*. Podem afegir que els boscos són una formació vegetal dominada per espècies arbòries. I que podem classificar de diferents maneres segons: el tipus d'arbre, el fullatge, intervenció que fa l'home, la latitud...

Alguns boscos destacats a Catalunya són: La fageda d'en Jordà, bosc de ribera del Llobregat,... trobareu més boscos destacats en el gràfic de l'article sobre boscos: https://www.ara.cat/especials/millors-boscos-Catalunya_0_746325515.html²

Podeu trobar més informació els boscos a Catalunya:

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=18235&p_ex=els%20boscos%20e%20catalunya³

Volem destacar que des del punt de vista ecològic els boscos són l'hàbitat d'una gran quantitat d'animals, insectes, plantes... i que un dels grans valors que aporten és que ajuden a mantenir la biosfera i la diversitat ambiental de la terra, a més de mantenir l'equilibri de l'aire i del clima. Popularment els coneixem com "els pulmons del planeta".

---

¹ [Consulta: 06/04/2020]

² [Consulta: 06/04/2020]

³ [Consulta: 06/04/2020]

Els boscos contribueixen al benestar de la humanitat de diverses maneres, de vegades inimaginables. Els boscos globalment ajuden a combatre la pobresa en el món rural, asseguren la seguretat alimentària i donen oportunitats de treball vinculat al creixement sostenible. També proporcionen el que se'n diu serveis ecosistèmics: netegen l'aire i l'aigua, mantenen la biodiversitat d'espècies del planeta i ajuden a mitigar el canvi climàtic, perquè són embomals de diòxid de carboni.

Podeu conèixer més boscos del nostre entorn, visionat aquests vídeos amb l'alumnat:
<https://www.ccma.cat/tv3/boscos/programa/> [Consulta: 06/04/2020]

3. Per què ara cal llegir històries d'arbres?

3.1. Des del punt de vista ecològic

Estem vivint un temps en què sovint es parla del futur del planeta, ja que sabem que els recursos de la Terra no són il·limitats i que el nostre ritme de vida no és sostenible. Una dada que demostra això és el càlcul de l'anomenat "Dia de la Sobrecapacitat de la Terra. Aquesta data es calcula cada any des del 1970 i ve a ser el dia en què la Terra ha consumit els recursos que és capaç de regenerar en un any.

El 1970 aquesta data va ser el 23 de desembre; l'any 2000, el 4 d'octubre i al 2019, el passat 29 de juliol, encara que alguns països ja havien esgotat els seus recursos anteriorment. Estem hipotecant el futur de les generacions que vindran sobreexplotant els seus recursos i cada any s'avança aquesta data.

Teniu més informació sobre la sobreexplotació del planeta:

https://www.wwf.es/nuestro_trabajo/informe_planeta_vivo_ipv/ [Consulta: 06/04/2020]

Un dels recursos que estan sobreexplotats a nivell mundial són els recursos forestals, és a dir, la fusta i la massa forestal que viu en els boscos del nostre planeta. A més a més, algunes de les zones forestals més importants del món es troben actualment en perill, com la selva amazònica, considerada "el pulmó del planeta" i greument perjudicada pels darrers incendis. Creiem doncs, que educar els infants per estimar i preservar la natura, especialment els arbres, és una necessitat evident.

Volem destacar aquí dos conceptes que han pres rellevància i importància en els últims temps:

● CRISI ECOLÒGICA

Aquest concepte en els últims temps ens alerta del procés en què ens trobem com a planeta. Després d'anys i anys sense tenir cura dels recursos del nostre entorn, actualment estem recollint les conseqüències de diverses generacions que han utilitzat energies que han fet malbé l'aire o han afectat la biodiversitat dels diversos ecosistemes. Per exemple, en els boscos es poden provocar canvis en diferents espècies de vegetació, com ara alzines on hi havia roures o faigs.

Aquest article ens parla d'algunes evidències de crisi ecològica que podem trobar en els nostres paisatges:

https://www.ara.cat/societat/evidencies-cri-si-climatica-Catalunya_0_2312168847.html

Actualment, comencem a parlar a nivell mundial d'**emergència climàtica**, aquesta expressió remarca la gravetat de la situació que estem vivint: escalfament global, manca de recursos, crisi energètica... i que cal un desenvolupament sostenible de tot el planeta. Per fer front a aquesta emergència calen solucions immediates i globals, i sobretot cal fomentar la consciència ecològica entre l'actual i les noves generacions.

● CANVI CLIMÀTIC⁴

Degut a l'escalfament del planeta per l'emissió de gasos hivernacle, el clima està canviant. A trets generals, la temperatura global del planeta està pujant, i els fenòmens extrems (sequera, inundacions, incendis forestals...) estan augmentant en la seva freqüència i intensitat.

Per conèixer més sobre el canvi climàtic: <https://canvclimatic.gencat.cat/ca/inici/>

Per explicar el canvi climàtic als infants podeu utilitzar aquest vídeo:

<https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/quequicom/canvi-climatic-nivell-critic-video/5914969/>

A continuació enllaçem algunes notícies que en els últims mesos ens han fet pensar sobre la importància de la conservació dels boscos:

- INCENDI A L'AMAZONA: Un 83% més d'incendis aquest any
<https://www.ccma.cat/el-temps/el-incendis-a-lamazonia-augmenten-un-83-en-un-any/noticia/2942729/>
<https://www.ccma.cat/324/amazonia-i-siberia-que-perdem-amb-els-incendis-a-les-grans-zones-verdes-del-planeta/noticia/2942897/>

---

⁴ S'han revisat les direccions dels enllaços de tot aquest apartat- [Consulta: 06/04/2020]

https://www.ara.cat/internacional/amazones-crema-incendis-focus-gener-bolsonaro-flames-mediambient_0_2292970773.html

- INCENDIS A CATALUNYA:
<https://interactius.ara.cat/incendis/>
- GRETA THUNBERG: Candidata a premi Nobel de la Pau 2019
Qui és Greta Thunberg? https://www.ara.cat/internacional/nena-sueca-que-clar-panic-canvi-climatic_0_2173582759.html

https://www.ara.cat/internacional/Greta-Thunberg-ONU-infantesa-paraules_0_2312768865.html

Discursos de Greta Thunberg:

https://www.ara.cat/internacional/Greta-Thunberg-ONU-infantesa-paraules_0_2312768865.html

Conferència COP24: <https://www.youtube.com/watch?v=VFkQSGyeCWg>

Nacions Unides Setembre de 2019:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=65&v=u9KxE4Kv9A8

Fridays for future:

<http://www.emergenciaclimatica.net/>

<https://www.fridaysforfuture.org/>

“La bioesfera
està sent
sacrificada”

“Els ecosistemes
s'estan col·lapsant”

3.2. Des del punt de vista pedagògic

Llegir amb l'alumnat contes d'arbres ens permet treballar per al desenvolupament de múltiples competències alhora. En l'elaboració d'aquest dossier s'ha tingut en compte:

- Currículum d'educació primària. Decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària
- Ordre ENS/164/2016, de 14 de juny per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària.
- Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

Treballant els llibres d'arbres a l'aula, d'una banda promovem el desenvolupament lingüístic de l'alumnat, ja que es treballen competències de les cinc dimensions relacionades amb l'àmbit lingüístic.

Dins de l'àmbit lingüístic, volem destacar que la competència literària ens ajuda a comprendre el món i a educar la mirada per tal de fomentar l'hàbit lector. A més, ens permet despertar el sentit crític dels infants.

D'altra banda, conscienciem l'alumnat envers el seu entorn, afavorint així competències de l'àmbit de coneixement del medi i l'educació en valors. El treball amb els llibres que parlen d'arbres ens permet sensibilitzar l'alumnat tant pel que fa al respecte actiu pel medi ambient com en la importància de la recerca de solucions amb criteri ètic.

L'educació ambiental o educació per la sostenibilitat tenen un paper molt destacat en el treball de l'entorn. La presa de consciència sobre el món on vivim és important per als infants i així com la manera de tenir cura del medi natural. L'educació ambiental és transversal, es pot relacionar amb totes les àrees, i és clau per avançar cap al desenvolupament sostenible del planeta.

La Declaració de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient Humà, ens ajuda a fomentar la importància que té el treball de l'educació ambiental, per a la sostenibilitat a les escoles:

"Principi 19: És essencial educar en temes ambientals a les generacions més joves i les adultes, atorgant la consideració deguda als menys privilegiats, per tal d'ampliar la base d'una opinió il·lustrada i una conducta responsable dels individus, empreses i comunitats en la protecció i millora del medi en tota la seva dimensió humana. També és essencial que els medis de comunicació de masses evitin contribuir al deteriorament del medi, i que, en canvi, difonguin informació de naturalesa educativa sobre la necessitat de projectar i millorar el medi per tal de permetre que l'home es desenvolupi en tots els aspectes".

Estocolm, juny de 1972

Aquesta educació per a la sostenibilitat va més enllà d'observar la natura, engloba el treball científic, i també el coneixement dels problemes actuals del món on vivim: contaminació de

l'aire, residus, limitació de l'aigua, manca de protecció de la diversitat ambiental (animals, plantes...), desforestació, canvi climàtic...

Així doncs, per això és important fomentar la consciència ambiental en els infants: observant, analitzant, interpretant les causes i conseqüències dels problemes ambientals que vivim en el nostre entorn. De la mateixa manera, és necessari fomentar petites accions que ajuden a millorar la nostra petjada ecològica: utilitzant la carmanyola per portar l'esmorzar a l'escola, reciclar els residus que generem, cuidar l'espai exterior de l'escola, del barri...

En aquest sentit cal destacar que actualment hi ha diferents propostes per afavorir el coneixement del medi ambient a les escoles, com per exemple, les agendes 21 i la xarxa de les escoles verdes.

Si voleu més informació sobre l'educació ambiental podeu consultar⁵:

http://xtec.gencat.cat/ca/formacio/formaciogeneralprofessorat/actualitzacio_cientifica_didactica/ed_sostenibilitat

http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/escoles_verdes/

Hi ha diverses dates que ens poden ajudar a treballar l'educació ambiental, sostenible a l'escola. En volem destacar dues:

- **Dia Internacional dels boscos segons Nacions Unides: 21 de març**

Aquest dia és un homenatge a la importància de tot tipus de boscos que habiten el nostre planeta, vol crear consciència per a la seva cura i el seu respecte. El 2019 ha destacat el valor de l'educació per tal d'estimar aquesta diversitat ambiental. També s'ha subratllat la importància de la gestió sostenible de les zones forestals i la conservació de la seva biodiversitat.

- **Dia Internacional del medi ambient segons Nacions Unides: 5 de juny**

Aquesta data se celebra des de 1974 amb l'objectiu de crear consciència internacional sobre la necessitat de la millorar la protecció del planeta, així com donar a conèixer accions que podem fer de manera individual, per exemple, reciclar, disminuir l'ús del plàstic, promoure la mobilitat sostenible.... Cada any es dedica a un tema ambiental concret, i les activitats principals es realitzen en una ciutat del món.

---

⁵ [Consulta: 06/04/2020]

4. Històries ecològiques

4.1. Definició i característiques

Podem dir que una història, un conte ecològic, segons la definició de Miguel Angel Ballester a l'article [Contes ecològics I](#), "és un relat breu que narra una història i que és útil per educar ambientalment infants i joves. Permet el treball dels coneixements sobre l'ecologia a l'entorn més proper i potencia la transmissió d'actituds, valors i comportaments que afavoreixen la conservació del medi".

Els contes són el primer contacte que tenen els infants amb el món i amb la literatura. Són un exemple d'imaginació aplicada a la creativitat, que pot conduir a l'aprenentatge i a la socialització. Els contes solen desbordar els límits de la realitat, transcendeixen el món i recreen escenaris imaginaris.

M. A. Ballester

La natura sovint ha tingut un paper destacat dins dels contes i narracions, tant com escenari on s'ubiquen algunes de les històries o bé perquè alguns dels seus protagonistes han sigut éssers vius o elements de la natura (arbres, animals, plantes, rius...), de vegades acompanyats de les persones. Els comportaments d'aquest personatges creen models i antimodels que ens transmeten valors i conceptes ecològics.

Les narracions tenen un indubtable valor educatiu i són una de les primeres manifestacions literàries amb les quals tenen contacte els infants. Ens permeten viure i experimentar sensacions o situacions que d'altres maneres no viuríem, creant així, situacions educatives.

Si fem una mica d'història, podem dir que les primeres històries ecològiques van començar a tenir presència al llarg del segle XX. Aleshores, diversos autors van introduir en els seus relats situacions i conflictes relacionats amb les activitats humanes. Al llarg dels anys s'han anat escrivint contes o històries ecològics amb intenció o sense de fer-ho. **Totes elles tenen en comú els valors que transmeten per respectar la natura.**

Els temes que tracten són diversos però pretenen, com hem vist, afavorir el coneixement i la cura dels elements del nostre entorn tractant, per exemple, les relacions entre animals, plantes, els elements i fenòmens de la natura, la relació entre els humans i el medi, i també aquelles situacions d'utilització dels recursos naturals (aigua, energia, consum, residus...), la protecció ambiental i la defensa per un món millor.

Per nosaltres les històries ecològiques, concretament les històries d'arbres seleccionades en aquest dossier, parteixen d'un conflicte o problema que cal resoldre. La resolució de les diferents històries pretén tornar a equilibrar la relació entre les persones i la natura, o bé equilibrar la natura mateixa i afavorir una interacció positiva i sostenible entre els diferents elements.

4.2. Classifiquem els llibres que parlen de la natura

4.2.1. Les històries ecològiques

Les **històries ecològiques** són contes o novel·les on els protagonistes tenen conflictes, aventures... relacionats amb l'equilibri natural. Es tracta de llibres de ficció, on els protagonistes normalment són éssers vius com animals o plantes i també poden aparèixer persones.

Segons la problemàtica ambiental i els fenòmens naturals que apareixen a la història podem trobar:

- Contes de protecció dels animals
- Contes de relacions dels humans amb l'entorn
- Contes sobre l'aigua
- Contes sobre els residus
- Contes sobre la destrucció del planeta

	
<p>Faules</p> <p>Dins de la categoria de narracions relacionades amb la natura, trobem les faules, els protagonistes de les quals són animals. Encara que la finalitat és moral, l'escenari on es desenvolupen les històries és la natura i pot permetre, de manera indirecta establir contacte amb l'ecologia.</p> <p>Podeu consultar més informació sobre les faules en els dossiers del Gust per la lectura: http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/gustperlalectura/materialdidactic/documents/primaria/DOSSIER_recursos_faules_MU.pdf</p>	
	

4.2.2. Històries d'arbres

En aquestes narracions, l'arbre esdevé un element clau. Les podem agrupar en:

- **Relació d'un arbre dins d'un ecosistema: ciutat, barri, bosc...**

Els arbres tenen un paper destacat de l'entorn, formen part del nostre carrer, del nostre jardí, del barri... formen part de la nostra vida. Hi ha arbres o boscos monumentals que estimem amb els quals hem compartit sentiments, emocions o hem abraçat. Els arbres són testimonis del pas del temps.

- **La destrucció del bosc: tales, incendis, contaminació...**

La cura i el respecte del bosc, és molt important per la sostenibilitat del planeta, té diferents causes i també conseqüències pel medi ambient i per la vida de les persones.

- **Naixement i cicle vital dels arbres**

El procés de naixement i creixement dels arbres, la seva formació des de que són una llavor fins a la seva mort, quan s'assequen. Els arbres com font de vida per a la comunitat on creixen.

Per conèixer diferents contes d'arbres, consulteu la classificació de l'apartat 8 d'aquest dossier: Més contes d'arbres.

4.2.3. Llibres de coneixements

Els **llibres de coneixements** estan pensats per a presentar conceptes als infants de manera entenedora. Com hem dit abans, no els hem de confondre amb els contes, però degut a la seva utilitat a les aules ens sembla rellevant esmenar-los aquí. Aquests ens permeten explicar alguns dels fets ecològics que vivim en el nostre entorn, tot fent per exemple, experiments, definicions... o per llibres que ens ajudin a treballar diferents aspectes de l'entorn escolar.

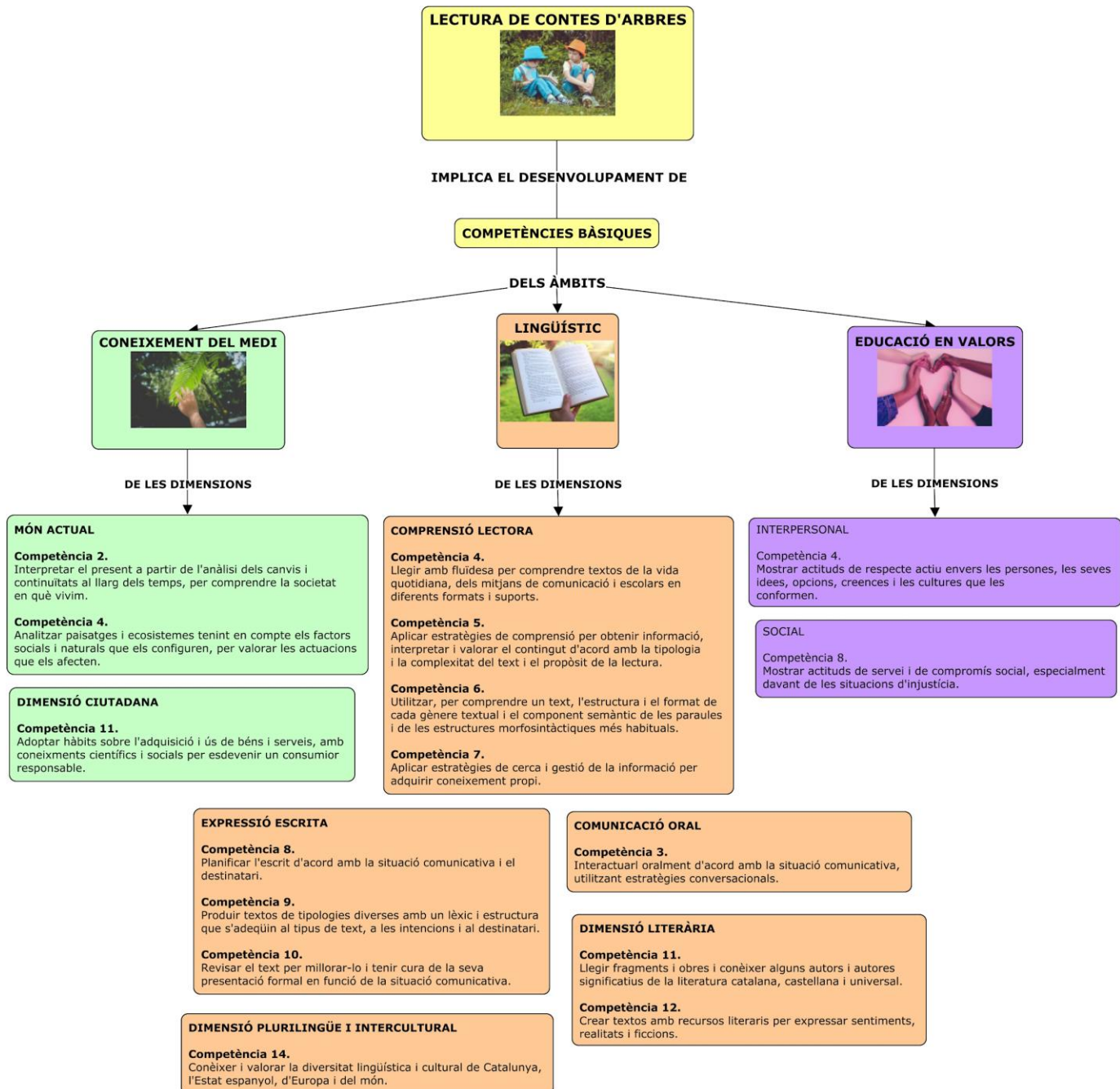
Nosaltres ens centrarem en les històries que parlen d'arbres i de les seves relacions i problemàtiques amb l'entorn i amb el medi. Se situaran en el seu ecosistema més comú, el bosc.

Aquestes narracions ens parlaran de conflictes ecològics, de com els arbres i els boscos són part del nostre entorn, conformen un ecosistema i aporten diversitat ambiental. Sense la seva presència el nostre planeta seria totalment diferent, nosaltres no podríem respirar ni, per tant, viure. També tindriem més contaminació, hi hauria menys biodiversitat, en definitiva, tot seria més gris.

5. Competències Bàsiques

Com veiem a l'esquema, la lectura d'històries d'arbres esdevé un recurs plenament vàlid per treballar amb l'alumnat diverses **Competències Bàsiques** que marca el currículum vigent, especialment les competències de l'àmbit **lingüístic**.

Tanmateix, més enllà del domini de la llengua, ens permet acompanyar els nens i nenes a entendre i reflexionar sobre el món que els envolta i les relacions entre les persones, els éssers vius i l'entorn. D'aquesta manera s'afavoreix el **coneixement del medi**, del **patrimoni natural, social i cultural** i l'**educació en valors**.

A més a més, pel seu caràcter transversal, també es poden promoure el desenvolupament de les **competències d'aprendre a aprendre, les competències de l'àmbit artístic i la competència digital**.

6. Biodiversitat i diversitat a l'aula

Un dels objectius de l'educació és precisament transmetre **respecte i afecte envers l'entorn natural que ens envolta**. A partir dels contes d'arbres, l'interès per preservar els diferents espais naturals del planeta, amb la seva flora i fauna, esdevé essencial en la tasca educativa dels nens, nenes, nois i noies.

"L'ésser humà és una criatura extraordinària, però la manera en què s'ha aconseguit no importa. L'evolució mateixa no té sentit si no som capaços de fer grans coses amb el que som ara".

Jane Goodall

Conscienciar de la necessitat de preservar el medi ambient, així com de prendre accions en aquest món cada cop més agressiu amb la natura, serà necessari per mantenir i aprendre de la diversitat de criatures que habitem el planeta. Sovint anomenem la Terra "el nostre planeta", però oblidem que la compartim amb in comptables éssers vius i que, per tant, no és només nostra.

És a partir de l'ecologia, d'aquesta **idea de convivència i de presència compartida**, que ens introduïm en un dels aspectes essencials d'aquest dossier. Si adoptem aquesta mirada respectuosa envers el bon nombre d'éssers vius que tenim per veïns, no podem obviar que, deixant de banda qüestions de simpatia, cadascun d'ells, cada ésser, és perfecte a la seva manera, per a la seva vida i entorn. Traslladar aquesta concepció als més menuts i menudes, passa per traslladar-la a l'aula, i aplicar-la a tots els nivells.

"Tots som genis, però si jutges a un peix per la seva capacitat d'enfilarse a un arbre, viurà tota la vida pensant que és un inútil."

Albert Einstein

Si entenem que cada ésser és perfecte a la seva manera, digne de respecte i comprensió, podem concretar aquesta premissa a animals, plantes i també a les persones. Centrant-nos a l'aula, haurem de concebre aquesta com un espai de convivència on tingui cabuda tothom, des del **respecte cap a les diverses formes d'habitar i conviure en el món**.

L'atenció educativa a l'alumnat comprèn el conjunt de mesures i suports destinats a tots els alumnes, amb la finalitat d'afavorir el seu desenvolupament personal i social i perquè avancin en l'assoliment de les competències de cada etapa educativa i la transició a la vida adulta, en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

Decret 150/2017. Article 1

Així doncs, caldrà **obrir el ventall de propostes** per gaudir i interactuar en relació a aquests contes. El conte, com a tal, és un recurs ben versàtil, ja que es pot compartir i fruit amb persones de totes les edats i característiques, tenint present, evidentment, que cadascú hi contacta a la seva manera. La intenció en aquest dossier és obrir una sèrie de propostes didàctiques des d'una perspectiva flexible que permeti la participació i el progrés en l'assoliment de les competències bàsiques de qualsevol alumne/a de l'aula. Si bé és cert que aquesta intenció pot resultar inversemblant o temerària, estem segures que no ho serà, atès que més enllà de concretar i tancar propostes, precisament l'èmfasi el farem en el ventall obert de possibilitats i matisos. És important que aquesta sigui la mirada del professorat lector, la de contemplar alternatives i canvis de les propostes donades, per ajustar-les a l'alumnat present a l'aula.

Estem segures que ja coneixeu múltiples **maneres de facilitar la inclusió de l'alumnat** i que si us preguntéssim n'esmenaríeu diverses. Aquí en recollim algunes que ens semblen especialment significatives i útils.

CONeixEMENTS PREVIS:

Connecteu amb el nivell de coneixements de l'alumnat sobre els fenòmens que apareixen en la lectura. Serà important en el desenvolupament de les activitats per garantir la comprensió i la integració dels nous aprenentatges.

ANTICIPACIÓ:

Aquesta estratègia, que pot ser amb tot l'alumnat o amb alguns alumnes en concret, permetrà, entre d'altres coses: aclarir dubtes, anivellar coneixements previs, avançar vocabulari, entrenar la velocitat lectora... amb l'objectiu de facilitar la inclusió a l'aula.

DIVERSIFICACIÓ D'ACTIVITATS:

Valoreu i ajusteu les propostes segons les necessitats del grup i l'alumnat en concret. Eines com la taxonomia de Bloom ens permeten simplificar o enriquir la complexitat d'una activitat.

ORGANITZACIÓ MULTINIVELL:

De manera organitzada, podem oferir a l'alumnat diferents graus de resolució d'una activitat o bé diferents activitats per escollir la que volen realitzar. Així, simultàniament podem tenir a l'aula diferents nivells en desenvolupament.

MESTRES DE SUPORT:

El professorat de suport pot intervenir de manera prèvia, simultània i/o posterior a la realització de les propostes. La planificació prèvia, així com la posterior valoració de la tasca docent ens permetrà generar cada vegada respostes més ajustades a les necessitats de l'alumnat.

ESTRUCTURES COOPERATIVES:

Un cop introduïdes a l'aula, afavoreixen la implicació i participació de tot l'alumnat. Alhora faciliten el suport i l'aprenentatge entre iguals.

ALUMNAT COTUTOR:

Potenciar que un alumne/a pugui guiar o vetllar en determinades tasques d'un company/a pot ser un recurs molt útil per guanyar agilitat a l'aula.

FEM COMUNITAT D'APRENENTATGE:

Fem possible la comunicació i un treball col·laboratiu conjunt que impliqui famílies i entorn. Obrim portes i possibilitats.

EQUIPS DOCENTS I XARXES:

Cal compartir i deixar-se enriquir de propostes i activitats realitzades pels nostres companys/es docents. Utilitzem espais de reflexió pedagògica així com les tecnologies per nodrir-nos de noves idees.

7. Quins llibres seleccionem?

Hem seleccionat tres històries d'arbres, una de cadascuna de les tres tipologies que hem establert en la classificació d'aquestes narracions:

- Relació d'un arbre dins d'un ecosistema, concretament la zona residencial d'una ciutat, amb *L'arbre dels desigs* per a cicle superior.
- La destrucció del bosc, a partir d'un incendi amb *La cançó del bosc cremat* per a cicle mitjà.
- Naixement i vida dels arbres amb el títol *Cent llavors que van volar* per a cicle inicial.

D'aquesta manera, partint dels contes triats podem gaudir de la lectura, tant de manera individual, en parelles, en col·lectiu i fomentar la consciència ecològica, i de la cura i respecte envers els arbres i el seu ecosistema més comú, els boscos.

Per fer la selecció també hem tingut present altres aspectes com:

- Les possibilitats de cada obra de fomentar el treball literari i ambiental.
- El fet que, a la història, davant d'un conflicte ecològic, es trobi una solució que equilibri l'ecosistema.
- Contemplar diversitat de formats: àlbum il·lustrat, conte amb aventures, novel·la, obres amb diferents narradors....
- Obres que donen peu a generar propostes transversals i inclusives per a l'alumnat.
- Recomanacions literàries.

Esperem que gaudiu de les lectures que us proposem igual que ho fem nosaltres.

Bones lectures!!!

7.1. Cicle inicial: *Cent llavors que van volar*

Sobre el naixement i la vida dels arbres

Un arbre espera, esperançat. ¿Què espera? El dia ideal per alliberar les seves llavors. Un dia perfecte, el dia adequat! Aquest dia arriba, però l'aventura tot just comença... Així que... un moment! Fem els comptes clars! Quantes llavors, de les cent que van volar, hauran aterrat en bones condicions? Quantes se les menjaran els ocells? Quantes acabaran al fons d'un riu? Al final, quantes esdevindran un arbre adult?

Aquest àlbum il·lustrat, que ens permet descobrir el cicle vital del creixement d'un arbre, concretament el seu naixement, partint de les llavors, tant d'aquelles que creixen com aquelles que per diferents motius no arriben a fer-se grans mai. No totes les llavors tenen èxit. Ens agrada que el text està escrit de manera poètica i la il·lustració acompanya a la comprensió d'aquesta bonica història que ens ajuda a estimar l'entorn.

7.2. Cicle mitjà: *La cançó del bosc cremat*

Sobre la destrucció del bosc per un incendi.

La Carla i la seva família viuen en un mas voltat de boscos d'alzines i pins i de camps de sembrat. Un dia d'estiu s'albira un foc llunyà, però la tramuntana bufa de valent. No es pot badar i esperar: els adults de la família s'apressen a salvar els animals i a protegir la casa on han viscut sempre, i duen la Carla a un altre mas fins que passi el perill. L'endemà, la Carla torna a casa i s'entristeix en veure el bosc cremat i silenciós i els estables destruïts. Cal començar de nou...

Ens agrada perquè és una història que permet, d'una manera molt senzilla, seguint a la protagonista, la Carla, viure de primera mà l'experiència d'un incendi. Ens ajudarà a treballar aspectes com la prevenció dels incendis, els perills i els danys que comporten i visibilitzar els entorns rurals.

Les il·lustracions destaquen els moments més rellevants de la història i ens acompanyen en la interpretació de les emocions dels personatges.

7.3. Cicle superior: *L'arbre dels desigs*

Sobre la relació d'un arbre amb el seu ecosistema

En Roig és un roure amb molts anells d'edat. És "l'arbre dels desigs" del barri: la gent escriu desigs en trossos de roba i els lliga a les seves branques. Aquest arbre les ha vist de tots colors. Fins que una nova família arriba al barri. No tothom els rep amb els braços oberts, i l'experiència d'en Roig com a arbre dels desigs és més important que mai.

Ens agrada la sensibilitat d'aquesta història del Roig. Aquest roure vell que és el centre i una base de l'ecosistema del barri on viu.

Cal destacar també tot l'acompanyament que fan les il·lustracions amb blanc i negre durant tota la història, ens ajuden a descobrir els moments principals de la història.

8. Més contes d'arbres

A continuació recollim més propostes d'històries d'arbres. Es tracta d'obres que vam valorar en realitzar la selecció de les tres lectures finalment proposades. Hem volgut incloure totes les que ens han semblat interessants, també aquelles editades fa temps o en castellà, perquè en tingueu coneixement.

Agrupades segons la classificació anterior, se'n recullen les dades principals, una petita imatge de la coberta, l'argument i algunes notes a destacar.

8.1. Relació d'un arbre dins d'un ecosistema: ciutat, barri, bosc...

Fitxa tècnica	Coberta	Argument	Destaquem
<p>La tardor de l'arbre rondinaire. SIERRA I FABRA, Jordi. ROVIRA, Francesc (Il·lust) Editorial Brúixola. Barcelona, 2013.</p>		<p>Tothom que coneixia l'arbre del carrer de la Pau sabia que era un rondinaire i que es queixava per tot.</p>	<p>Cicle Inicial</p>
<p>L'arbre generós SILVERSTEIN, Shel. Barcelona : Zendrera Zariquiey, 2000 Pontevedra : Kalandraka, 2015</p>		<p>Aquesta història escrita el 1964 i reeditada recentment ens explica la relació d'amistat que s'estableix entre un nen i un pomer durant tota la vida. El nen a mesura que va creixent va demanant coses a l'arbre i aquest li dona tot el que té per tal que el nen sigui feliç.</p> <p>Enllaç a la història explicada en castellà: https://www.youtube.com/watch?time_continue=388&v=1u0kzB17x2E</p>	<p>Libre indicat per a qualsevol edat.</p>

Fitxa tècnica	Coberta	Argument	Destaquem
<p>L'arbre Vell. BROWN, Ruth. Editorial Joventut, 2007</p>		<p>A l'Arbre Vell una família de conills, un teixó, uns esquirols, un picot, un mussol, uns periquitos, unes garses, un corb conviuen amb les mateixes desavinences que qualsevol comunitat de veïns. Però un dia apareix una gran X pintada en el Vell Arbre. Què significa aquesta gran X? La Coloma Missatgera no n'està segura, però el Capità Corb sí que ho sap: talaran l'arbre! Aconseguiran treballar tots els animals units per a salvar la seva llar?</p>	<p>Cicle Inicial</p> <p>Un llibre il·lustrat amb un gran desplegable al final.</p>
<p>L'arbre de l'escola SANDOVAL, Emilio. URBERUAGA, Emilio (Il·lust). Kalandraka Editorial, 2016</p>		<p>Acostar-se a ell, acaronar el seu tronc, regar-lo, fer-li abraçades, llegir-li poemes... Tant de bo la llavor d'aquest arbre viatgi a moltes altres escoles.</p>	<p>Cicle Inicial</p> <p>Ens ajuda a valorar els arbres que tenim propers.</p>
<p>El castanyer DE LA JARA, Fàtima DOMÍNGUEZ, Gerardo (Il·lust). Col·lecció: Arbres vius Edicions Baula 2001</p>		<p>L'avi explica a la seva neta el conte d'un arbre, un castanyer. Ens convida a descobrir tot el que un arbre ens pot oferir.</p>	<p>Cicle Inicial</p> <p>El castanyer un arbre vital per celebrar una festa popular.</p>

Fitxa tècnica	Coberta	Argument	Destaquem
<p><i>Els arbres són bonics</i> MAY UDRY, Janice SIMONT, Marc (Il·lustr.) Editorial Corimbo, 2015</p>		<p>L'autora ens diu que tots els arbres són bonics i ens dona un munt de raons de perquè és bo tenir arbres al voltant.</p>	<p>Cicle Inicial</p> <p>L'arbre part de la nostra vida.</p>
<p><i>L'arbre dels records</i> TECKENTRUP, Britta. Nubeocho, Edicions, 2015</p>		<p>La Guineu havia tingut una vida llarga i feliç, però ara estava cansada. Va mirar el seu bosc estimat una última vegada i va jeure, va respirar profundament i va tancar els ulls per sempre.</p>	<p>Cicle mitjà</p> <p>L'arbre com part de la natura.</p>
<p><i>La casa de l'arbre</i> PITZORNIO, Bianca; BLAKE, Quentin [il·lustr.]; CAJAL, Beatriu [trad.]. Ed. Barcanova</p>		<p>¿T'imagines què els passa a dues noies que, cansades del seu pis de la ciutat, decideixen anar a viure a dalt d'un arbre? Allà hi construeixen una casa bellíssima i espaiosa per rebre-hi els amics, per fer-hi festes... Però aviat sorgeixen els problemes: problemes amb el veí de dalt, problemes per la falta d'aigua, problemes per la visita d'unes cigonyes... Va valer la pena el canvi?</p>	<p>Cicle superior</p> <p>La vida en els arbres.</p>

8.2. La destrucció del bosc: tales, incendis, contaminació...

Fitxa tècnica	Coberta	Argument	Destaquem
<p><i>El bosc</i> DIEKMANN, Sandra Monsa Kids, 2017</p>		<p>Aquesta és la història d'un <u>ós</u> polar, que es veu arrossegat lluny de la seva llar, on els altres animals el temen i l'eviten. Fins que un dia, observen com intenta fer una cosa increïble</p>	<p>Cicle Inicial Àlbum il·lustrat.</p>
<p><i>Perill al bosc</i> PEIX, Susana CANALS, Mercè (Il·lustr). Grup Promotor Santillana, 2018</p>		<p>Aconseguirà l'esquirol salvar el bosc del foc? O ajudarà l'Espurneta perquè no s'apagui? Una història per descobrir els valors de l'empatia i la confiança.</p>	<p>Cicle Inicial</p>
<p><i>El bosque dentro de mí.</i> SERRA, Adolfo. Mèxic: Fondo de Cultura Econòmica, 2016.</p>		<p>Llibre sense text. De la mà d'un nen que entra dins d'un bosc el lector ha de fer-se seva la il·lustració i anar inventant i creant la història donant significat a cadascuna de les pàgines. És un llibre que permet que el lector es faci preguntes i cerqui la resposta, i a la vegada explori sentiments i emocions.</p>	<p>Per a totes les edats. Les imatges amb molt poc color i d'una gran força, són molt suggeridores</p>

Fitxa tècnica	Coberta	Argument	Destaquem
<p>La Bundi i els seus amics. Salvem el bosc! ROCA, Montse Julilustrador. El cep i la nansa, 2019.</p>		<p>El bosc on viuen la Bundi i el seu cadell està esvalotat; han arribat tot de màquines i humans que comencen a remoure la terra. Els animals estan preocupats.</p>	<p>Cicle Mitjà</p>
<p>La cançó del parc COPONS, Jaume. FORTUNY, Liliana (Il·lustr.) Combel, 2015.</p>		<p>En aquesta nova aventura, el Dr. Brot i el seu ajudant Nap s'han proposat fer construir un centre comercial megagegant que esborrarà del mapa el parc de Galerna, a la ciutat de l'Agus. Sort que la Pintaca amb els pinzells i l'Octosol amb la guitarra se les empecaran perquè el Dr. Brot fracassi. Aventures i embolics a dojo!</p>	<p>Cicle mitjà</p>

8.3. Naixement i vida dels arbres

Fitxa tècnica	Coberta	Argument	Destaquem
<p>Wangari i els arbres de la Pau WINTER, Jeanette. Edicions Ekare, 2008</p>		<p>Wangari vivia envoltada d'arbres. Quan creix, comença una massiva desforestació, i Wangari tem que aviat tot el bosc sigui destruït. Decideix sembrar nou arbres petits i inicia una acció ecologista en favor de la reforestació.</p>	<p>Cicle Mitjà</p> <p>Una història real sobre la vida de Wangari Maathai, nascuda en un petit poblat de Kenya, que va rebre el Premi Nobel de la Pau l'any 2004</p>

<p>La jardinera (en castellà) STEWART, Sarah. SMALL, David (Il·lustr.). Ekare, 2012.</p>		<p>Lydia Gracia ha d'anar a viure a la ciutat amb l'oncle Jim, un forner taciturn. A les cartes que escriu a casa seva explica com sembra les llavors que li envia la seva àvia a llocs improvisats. Quan arriba la primavera, les flors de la Lydia desvetllen somriures als clients, però ella el que vol és veure el somris del seu oncle. Per aquest motiu prepararà una sorpresa molt especial.</p>	<p>Cicle Superior</p>
<p>Plantant els arbres de Kenya. La història de Wangari Maathai. NIVOLA, Claire A. Barcelona: Joventut, 2012.</p>		<p>Aquesta és la història real de Wangari Maathai, una dona que va aconseguir que el paisatge de Kenya tornés a portar el seu vestit de color verd. Wangari va convèncer totes les dones: començarien amb un petit gest, plantant arbres.</p>	<p>Cicle Mitjà Cicle Superior Història basada en la vida de la Wangari.</p>
<p>El jardí curiós BROWN, Peter. Takatuka, 2010.</p>		<p>Un dia, un nen curiós anomenat Liam descobreix un jardí en dificultats mentre explora la seva ciutat monòtona i grisa. Decideix ajudar a fer créixer les plantes, sense ni tan sols imaginar-se el que està a punt de provocar. Amb el pas del temps, el jardí pren vida pròpia i s'escampa per la ciutat, canviant tot al seu pas.</p>	<p>Cicle Mitjà</p>
<p>El darrer arbre de la ciutat CARNAVAS, Peter. Símbol Editors, 2011.</p>		<p>En Marc s'estima amb bogeria el darrer arbre de la ciutat. És el seu refugi, el seu mirador i el seu secret. Un dia, però, veu que l'han tallat i l'envaeix una profunda tristor. Lluny de rendir-se, i després de pensar-hi una mica, troba la manera de fer un món millor.</p>	<p>Cicle Inicial Ens agrada la il·lustració: la ciutat grisa i els arbres que li donen vida.</p>

9. Bibliografia

HEM VISITAT:

- Punt de lectura: "Estar en el món", al CCCB un espai de consulta de llibres durant el mes d'agost de 2019.
- Gràcies a les biblioteques públiques que ens han ajudat a fer la recerca de llibres. Especialment volem fer un agraïment per la seva atenció a les biblioteques Rubió i Balaguer i Maria Aurèlia Capmany de Sant Boi de Llobregat.

HEM VIST:

- 30 minuts: Amazones, aturar el desastre (pel professorat: entendre la complexitat del problema). <https://www.ccma.cat/tv3/30-minuts/salvar-lamazones-salvar-la-humanitat/noticia/2949037/> [Consulta: 27 d'octubre de 2019].
- Vídeo: <https://www.ccma.cat/tv3/alcarta/30-minuts/amazones-aturar-el-desastre/video/5921875/> [Consulta: 27 d'octubre de 2019].
- Info K, especial canvi climàtic: <https://www.ccma.cat/tv3/super3/infok/> [Consulta: 27 d'octubre de 2019].

HEM ESCOLTAT:

- El suplement de Catalunya Ràdio: <https://www.ccma.cat/catràdio/alcarta/el-suplement/crisi-climatica-realitat-o-emergencia/audio/1049621/> [Consulta: 27 d'octubre de 2019].

HEM LLEGIT:

- Articles Contes ecològics I i II de Miguel Àngel Ballester a la revista Tresquarts, número 21. L'any 2006.
https://miquelangelballester.files.wordpress.com/2011/11/mab_contes-ecologics_1.pdf [Consulta: 6 d'abril de 2020].
https://miquelangelballester.files.wordpress.com/2011/12/mab_contes-ecologics_2_06.pdf [Consulta: 6 d'abril de 2020].
- CHAMBERS, Aidan. Dime. Los niños, la lectura y la conversación. México D.F: Fondo de Cultura Económica, 2007.
- PORTELL, Joan. Llegim? Com fer lectors entusiastes. Barcelona. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. 2017.

- DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ. Generalitat de Catalunya (2013). 9.- Parlem de llibres. La tertúlia literària. Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme. [Consulta: 27 d'octubre de 2019].

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0002/0cd6b76d-e73a-4c33-8f30-b19c4e501e7a/9_parlem_de_llibres.pdf

Recull de contes:

- Lectures de la Setmana pel clima de Rosa Sensat:

https://www.rosasensat.org/setmana-pel-clima-lectures-infantils-per-treballar-el-respecte-a-la-natura/?fbclid=IwAR0U2BtUCkn13TMRI7-hQ2xoAVAmZr_WbvM-S3XZVSWAJZZMDJCqr8lWr-4 [Consulta: 27 d'octubre de 2019].